

(א) [מוסף] ד"צ פ"ד, (ב) [שם] א' וד"ה וספד לפי ד"ה הרי זה, (ג) ו' ל' הית ועי' רש"י,

לעזר רש"י קולטור"א קנקן של מחורשה (ויתר הפולחן את הקרקע).

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא

פ.

עין משפט
גר מצוה

נח א מ"י פ"ד מהלכות שפירות הלכה א סמג עשין פטו טו"ש"ע ח"מ סי' ט עט ספ"ק ד: ג
ב מ"י שם הלכה ג טו"ש"ע שם ספ"ק ה: ד
ג מ"י שם הלכה ב טו"ש"ע שם ספ"ק ד: ד
ה מ"י פט"ו מהל' מכירה הלכה ז ח ט טו"ש"ע ח"מ סי' רלב ספ"ק ט: ח
כב ה מ"י שם הלכה י: כג ו מ"י שם הלכה ח סמג שם טו"ש"ע שם ספ"ק ט: ט
כד ה מ"י פ"ד מהלכות שפירות הלכה ד סמג עשין פטו טו"ש"ע ח"מ סי' ט עט ספ"ק ד: ח
ה ח מ"י שם הלכה ה טו"ש"ע שם ספ"ק ה: ו
ז מ"י שם הלכה ז טו"ש"ע ח"מ סי' רלב ספ"ק ט: ז

מתני' השוכר את הפרה לחרוש וכו'. וכל כלי המחרישה לבעל הצק ונעריו הולכין עם בהמתו וזה אוחז הדרכן לכיון פרה לתלמיה וזה הולך אחר המחרישה ומכבד היתד צקרקע שבו הצחול שקורים קולטור"א צלע"ו והוא קנקן דמתני': חייב שהרים קשים לחרוש שהסעלים שם: ודש בצנזאה פטור.

אם החליקה: גמ' והיכא דלא שני ואין לבעל הפרה לתצוה לו כלום ואלו שהיו צפועלתו המנהיג והאוחז יחד שכירים היו איזה מהן פושע בצצירת הקנקן: דנקיט פרשא. מרדע הוא משלם שלא כוון את הפרה יפה ועל ידי עשייתו את השורה של מענה נשבר הקנקן: דנקיט מנא. קנקן: משלם. שהעמיק יותר מדאי צאק' והילכסא דנקיט מנא משלם. שאילו לא העמיקו יותר מדאי לא היה נשבר צעיות השורה: ואי דמחוקא צגונדרי. שהיה ידוע להם צהר שמעלה אצנים ולוונמא וטרשין: פרויטו משלמים. שהיה להם להזהר מאד וצדבר מועט שעיות אף המנהיג הוא נשבר והוי צדבר המוטל צספק: היה צה מוס אחד. אחד מן המומין הללו היה צה: וסנפו צין מומין אחרים. שלא היו צה: הרי זה מקח טעות. לפי שהכיר הלוקח צשאר מומין שאין וכצבור הוא צכולן משקר אלא להשליך מעליו תרעומת הוא אומר הילכך מקח טעות הוא לדעתה דהכי לא צין: מוס זה ומוס אחר. שפירש לו שם אומן מוס לצדו ואמר לו מוס זה צה ועוד מומין אחרים: אין זה מקח טעות. דכיון דאותו המוס הזכיר לו לצדו צו היה לו לצדוק: א וסנפו. חצרו. כמו קניפין עשאום דתענית (דף כה:): נכפית. נופלת מחולי: משועממת. משוגעת: היה צה מוס אחד. מאלו המומין והשאר אין צה: היו צה כל המומין הללו. ואינו מקפיד אלא על האחד וצא וטוענו כצבור הייתי שאתה כולל צה מה שאין צה ומה שיש צה ואילו ידעתי שזה צה לא הייתי לוקחה מאי: אפילו לא גרסינן והכי גרסי' הרי אמרינן משמיה דרבא היו צה כל המומין האלו אין זה מקח טעות: מתני' והציא עליה שעורין. שם קלים מחטין: חייב צקילקולה אם הוסיף ג' קצין. ולא אמרינן הואיל והשעורין קלים יש לו להוסיף עד כדי כוצד לתך חטין שמשא החמור לתך חטין ח"י כור: מפני שהנפח קשה לצנזאה כנפח לתך וכיון דנפח לתך שעורים כנפח לתך חטין קשה לה תוספת: והציא לתך שעורים. שלא הוסיף: פטור. אם מתה: גמ' קשה כמשאוי. כדפרישית אף על פי שאין משאן כצד כמשא החטין הרי נפחן כנפח חטין והנפח כמשאוי: ניפחא כסקלא. נפח קשה כמשקל הואיל וניפחן שזה הרי הוא כמשקל שזה: ואם הוסיף שלשה קצין. דהוא שיעור תוספת לחמור לקלקל חייב: קשה למשאוי. אם השוה כוצד השעורין לכוצד החטין כגון שהוסיף סאה שלמה על הלתך הרי הרצה הנפח ורוב הנפח קשה למשאוי והוי נפח זה תוספת לקלקול החמור: תיקלא כסקלא. אינו חייב עד שישוה כוצד השעורים לכוצד החטין ליהוי נפח זה תוספת אצל נפח שזה ומשקל חסר לא אמרינן נפח השוה הרי הוא כמשקל וליחייב בתוספת של שלשת קצין דקשה למשאוי תנן ולא קשה כמשאוי: מאי לאו שלשה קצין. כאציי: לא סאה. והכי קאמר להציא לתך חטין והציא לתך שעורין פטור ואע"פ ששינה שהרי שניה להקל ואם הוסיף עד כדי משקל החטין חייב משום תוספת הנפח: הכי קאמר וכו'. ומילי מילי קתני והאי וכמה יוסיף לאו אלהציא חטין והציא שעורין קאי: שש

היבא דלא שני מאן משלם. וא"ת היכא דשני נמי אמאי לא משלם אחד מן הפועלים שפשע בצצירת הקנקן ותיבעי נמי מאן משלם וי"ל דהיכא דשני לא משלם דמיירי שהמשכיר את הפרה הוא שוכר את הפועלים ליתך עם פרתו ולעשות מלאכת השוכר ולהכי לא משלם דא"ל למשכיר

מתני' השוכר את הפרה לחרוש בהר וחרש בבקעה אם נשבר הקנקן פטור בבקעה וחרש בהר אם נשבר הקנקן חייב בלדוש בקטניות ודש בתבואה פטור לדוש בתבואה ודש בקטניות חייב מפני שהקטניות מחלקת: גמ' היכא דלא שני בה מאן משלם א"ר פפא דנקיט פרשא משלם רב שישא בריה דרב אידי אמר דנקיט מנא משלם והלכתא דנקיט מנא משלם ואי דוכתא דמחוקא צגונדרי תרוייהו משלמין אמר רבי יוחנן ^בהמוכר פרה לחבירו ואמר לו פרה זו נגחנית היא נשכנית היא בעטנית היא רבצנית היא והיה בה מום אחד וסנפו בין המומין הרי זה מקח טעות מום זה ומום אחר אין זה מקח טעות תניא נמי הכי ^בהמוכר שפחה לחבירו ואמר לו שפחה זו שוטה היא ניכפית היא משועממת היא והיה בה מום אחד וסנפו בין המומין הרי זה מקח טעות מום זה ומום אחר אין זה מקח טעות. לפי שהכיר כל המומין הללו מהו אמר ליה רב מרדכי רב אשי יהכי אמרינן משמיה דרבא היו בה כל המומין הללו אין זה מקח טעות: **מתני'** והשוכר את החמור להביא עליה חטין והביא עליה שעורין חייב תבואה והביא עליה תבן חייב מפני שהנפח קשה כמשאוי להביא לתך חטין והביא לתך שעורין פטור ואם מוסיף על משאו חייב חוכמה יוסיף על משאו ויהא חייב סומכום אומר משום ר"מ סאה לגמל שלשה קבין לחמור: גמ' איתמר אביי אמר קשה כמשאוי תנן רבא אמר קשה למשאוי תנן אביי אמר קשה כמשאוי תנן נפחא כי תקלא ואי מוסיף שלשה קבין חייב רבא אמר קשה למשאוי תנן תקלא כי תקלא ונפחא הוי תוספת תנן להביא לתך חטין והביא לתך שעורין פטור ואם הוסיף על משאו חייב מאי לאו שלשת קבין לא סאה והא עליה קתני וכמה יוסיף על משאו ויהא חייב סומכום אומר משום ר"מ סאה לגמל שלשה קבין לחמור הכי קאמר היכא דלא שני חטין והביא חטין חייב והביא שעורין כמה יוסיף על משאו ויהא חייב סומכום אומר משום ר"מ סאה לגמל שלשה קבין לחמור ת"ש להביא לתך חטין והביא שש

שיך למימר מדהא ליתא הא נמי ליתא או דלמא הא דקתני הרי זה מקח טעות היינו היכא דליתנהו כוליהו וצדק לוקח צחד מניייהו ואישתכח דליתא ואמר מדמשקר צהך צאידך נמי משקר אצל אם כולם אמת לא הוי מקח טעות והא דקתני מוס זה ומוס אחר ה"ה הזכיר לו כמה מומין כיון שכולם צה אין זה מקח טעות בתוספתא דכתובות משמע דאם הזכיר שני מומין אחד יש צה ואחד אין צה דלא הוי מקח טעות אלא דוקא כי סנפו צין הרצה מומין שאין צה דהכי תניא עד שלשים יום יעמיד פרנס א"ל קדש לי צתך על מנת שאין צה מומין א"ל שוטה היא שעתומות היא נכפית היא אם א"ל אותו המום ומוס אחר עמו אין זה מקח טעות היה צה מוס אחד וסנפו עם הרצה מומין הרי זה מקח טעות:

קשה כמשאוי תנן. לאציי סיפא דקתני כמה יוסיף קאי לפרש רישא ולרצה רישא דקתני להציא עליה חטין והציא עליה שעורין היינו כצוד החטין שהוא סאה כדמוכח צשמעתין חייב דניפחא הוי תוספת להציא לתך חטין והציא לתך שעורים פטור אפילו שהציא מין שהתנה כמה יוסיף על משאו ויהא חייב סאה לגמל כו': מרגמה

נח א מ"י פ"ד מהלכות שפירות הלכה א סמג עשין פטו טו"ש"ע ח"מ סי' ט עט ספ"ק ד: ג
ב מ"י שם הלכה ג טו"ש"ע שם ספ"ק ה: ד
ג מ"י שם הלכה ב טו"ש"ע שם ספ"ק ד: ד
ה מ"י פט"ו מהל' מכירה הלכה ז ח ט טו"ש"ע ח"מ סי' רלב ספ"ק ט: ח
כב ה מ"י שם הלכה י: כג ו מ"י שם הלכה ח סמג שם טו"ש"ע שם ספ"ק ט: ט
כד ה מ"י פ"ד מהלכות שפירות הלכה ד סמג עשין פטו טו"ש"ע ח"מ סי' ט עט ספ"ק ד: ח
ה ח מ"י שם הלכה ה טו"ש"ע שם ספ"ק ה: ו
ז מ"י שם הלכה ז טו"ש"ע ח"מ סי' רלב ספ"ק ט: ז

פ: השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא

א) שנת נב: ושי"ג,
ב) לקמן ג. לה: ב"ק מה:
ג) שנת מט: א גס זה
שם, ד) לקמן נט: ט ר"מ,
ו) לקמן פב: טו, ז) ז"ל צביה
משאר יע"ץ, ח) ויפסקו
ז, ט) ר"מ,

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה במחיקת
וכו' וכן פירש בהשוות
הגאונים:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה קב לבתא וכו'
לקמן פ"ד, ע"י משנת
ה"ש הלוי ח"ח סי' כ:

לעזי רש"י

רש"י [ריש"י]
חלקו, בלתי גדרושו.

מוסף רש"י

וכן בשעה שמחזירה.
אם שלח השולח צד נטו
ועבדו או שלוחו, או צד
עבדו ושלוחו של משאיל לא
יחזיק מרשות של שאל על
מחבא ליד המשאיל ואם
מתה בדרך חייב, אמר לו
המשאיל שלחה לי או שאומר
לו השולח הריני משלחה וכו'
וא"ל המשאיל שלחו שלחה
ומתה פטור (לקמן צח).

שש עשרה. מוספת סאה להשוותן למשאוי החטין: חייב בשביל
הנפח: הא שלשה קצין פטור. כדכ"א: במחיקתא. אני שמעתי
שעורין שהתלעו וכן (ב) צפי' תשובת הגאונים אצל לדידי קשיא
לי מה לי התלעו ומה לי לא התלעו והרי יש כאן נפח של לתך
ושלשת קצין וקמני פטור ולא צייני נפח

כמשאוי דהא לאו התלעו נמי שעורין
קלים הם ומחייב להו אציי משום
ניפחא. ונראה לי שמשא' החמור לתך
ומדידתן טפופות ט"ו סאין ולא
מחוקות ומוקי לה אציי בט"ו מחוקות
שהמחק פחות ג' קצין ואין כאן
אלא מוספת נפח שלש קצין של לתך
טפופות. טפופות לא מחוק ולא גוש.
מחוקות ריש"ש: קצ' לפספ. קצ'
היו מוספת אלדס הנושא' צבתא
וחייב המוסיק' צקלקולו. מחקן אתה
למד שמשא' אלדס צינוי שלשים קצ'
שהן חמש סאין דמנן מוספת החמור
שלשה קצין שהן חצי סאה ומשא'ו
לתך ט"ו סאין אלמנא מוספת אחד
משלשים צבתא הוא ואשמעינן דאס
הוסיף עליו קצ' חייב. לקמן פ"ד
והרי הוא צן דעת אי לא מלי ציה
לשדייה אלארעא: אוריז' לעריצה.
לתך היו מוספת למשאוי ספינה
קטנה: כור. היו מוספת לספינה
צינונית: צשצטו אלמנא. לא הספיק
לפרק המשא' מעל כתפו עד שרצן
מתה משא': צס סלתינן כורין. לריכה
שמהא (ג) גדולה ותהא] צכך הולכת על
פני המים דהא מוספת אחד מלי הוא
ומדקמני כור לספינה ש"מ ספינה
צת שלשים: ה"ג א"ר פפא ש"מ
ססס ספינה וכו' למאי ני"מ למקח
וממכר: מתני' כל האומנין.
קבלנין המקבלין עליהן לעשות
המלאכה צבתייה: שומרי שר.
להתחייב צגניצה ואצידה וטעמא
מפרש צגמרא: וקולן שאמרו טול
אס שלך. שכבר גמרתיה ומשמוציאנו
הצא מעות שאיני מעכבו לתפוסו על
שכרי הרי הוא מעתה ש"ח: הלוהו.
מעות על המשכון: שומר שר. שר
מלוה: הלוהו מעות שומר חנם. דלית
ליה לר' יהודה שר מלוה לענין דינא:
הלוהו פירוש שומר שר. דדרך פירות
להרקיב: מוסר ארס להשגידי. לאחרי: מ
משכנו של עני. שצידו: להיות פוסק
עליו. שר: והולך. תמיד ופוחת מן החוב.
וצגמרא (א) מפרש צאיה משכון קאלמר:
גב' שוכר. צהמה: כינז משלס.
דשומר חנם ושומר שר ושולח כתיבי
שוכר לא כתיב ומהו דין חיוב לענין

תרגמה אביי במחיקתא. מה שהקשה צקונטרס לפי תשובת
הגאונים נראה ללאו פירכא היא דכי אס התנה עמו
להוליך צרול או אצניס והולך סובין או נולה ה"נ דאס יוסיק' יהא חייב:
סתם ספינה בת תלתין כורין. משמע דמוספת אחד משלשים
ואס כן מדתנא סאה לגמל

משמע דמשא' גמל כור וק' לריצ"ס
דצפ' מי שהשקיך (שבת ד' קנה): אמר
רב ירמיה מדפמי לדידי חזי לי ההוא
טייעא דלוכלה כורא ואטענה כורא
משמע דשרר גמלים אין טוענים כל
כך אלא ההוא שהיה משונה וי"ל
כדפ"ה התם דאטענה כורא למוזנות
אזומו הדרך לצד שאר המשאוי וכן
נראה דאין צברא שיוכל להחיל
לגמל אפילו ע"י אצביסה כדי משא'ו
צפעס אחת: ניבא' תנן סתמא
ד"א בר' מאיר. מדמי ליה אומן
לשוכר דכי היכי דאומן היו שומר שר
אע"פ שאינו נוטל שר על השמירה
אלא שר טורחיו ה"נ שוכר היו כשומר
שר אף על פי שאינו נוטל שר
שמירה אלא כיון שנהנה ממנה
צשכר שנותן: דקא' יהיב ציה
(ט) [מפי] פורחא היו ע"ה שומר שר.
והוא מלי לאקשוי מי לא עסקינן דלא
יהיב טפי פורתא אלא צלאו הכי
פריך ליה שפיר: דקא' תפיס ציה
אאגרייה היו שומר שר. וא"ת הא
דמנן צממני' הלוהו על המשכון
שומר שר וחיק לאשכחי טעמא
צגמ' דהוי שומר שר כדשמואל או
כרצ' יוסף לימא טעמא דצהיהא
הנאה דתפיס ליה אחוציה היו שומר
שר וי"ל דהתם לא איתיהני מלוה
מידי דאין מרויח צמה שהלוה ממנה
שלא היה מלוה ולא היה לו משכון
וא"ת שוכר נמי צצהיהא הנאה דתפיס
ליה אשכרו שנתן ליהו שומר שר
וי"ל דאומן דהוי שומר שר צממני'
דתפיס אאגריה לפי שרוב אומנים
עושין מלאכה צבית צעל צבית ואינס
תופסיס כלום צשכרס וזה שעושה
צביתו ותפוסו ככלי נהנה הרבה אצל
שוכר אין לו הנאה שכל שוכרים
תפוסיס צדצר ששכרו דאין יכולין
לעשות מלאכתן אס לא שיהא צרשותס:
הא

וכן בשעה שמחזירה אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא ילא שנו אלא
שהחזירה בתוך ימי שאילתה אבל לאחר ימי שאילתה פטור מתוב רב
נחמן בר פפא וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם

גניצה ואצידה פטור או חייב: רבי יהודה אומר כשומר שר. הואיל ולהנחתו הוא אצלו אע"פ שנותן שר פעולתו ש"ס הוא דאי לא יהיב שר
הוי שולח ומייב צאונסין השתא דיהיב ליה אגרא לא הוי שולח והוי ש"ס: ר' מאיר אומר כשומר חנם. דקא' יהיב אגר מלאכתו ואינו נוטל
שר על שמירתו. ואומן דמי לשוכר שלהנחת שר אומנותו היה אצלו אצל שר שמיירה הוא נוטל אלא שר פעולה: דקא' יהיב ליה טפי
פורחא. שאי אפשר לנמנע שר קבלנות לשכר דמי פעולה שלא יטול יומר: מי לא עסקינן דקא' משוי ליה. אחילי' משאר משכירי צמהה מי
לא אמר רבי מאיר נמי דהוי שומר חנם: משוי. ליסנא דמחיל ומשכיר צמהה כמו (סוכה דף לז: ט) אשוי צבתי (לעיל ד' ג). ושוי לכרסין: ואיבעימס
אימא. אי נמי דמי אומן לשוכר קא' מיתוקמנא מתני' כרבי מאיר כדמחליף וכו'. ומתדר לאוקמנא כר' מאיר משום דסתם משנה ר"מ: סנן
הסס. לקמן בפרק השולח (ד' נס): אמר לו השולח שלח אותה לי ציד עבדך או שלוחך: ושלחה ומתה. כדרכה בדרך קודם שתיכנס לצית:
חייב. צאונסיס שמשעה שמסרה לשלוחו צממות השולח נמחייב השולח צאונסייה. ואס לא אמר לו שלח אלא המשאיל שלחה לו כשאמר לו זה
השאילי פרמך אמר לו הן ועמד ושלחה ומתה בדרך פטור: וכן צשעה שמחזירה. אס מסרה השולח ליד השליח להשיבה לצעלה ולא אמר
המשאיל שלחה לי ציד פלוני ומתה חייב דלא קמה צרשותיה דמשאיל: לא שנו. שהשולח חייב צה עד שצבא ליד המשאיל: אלא שהחזירה צמוך
ימי שאילתה. ש"ל השאילני עד זמן פלוני והחזירה צמוך הזמן דהתם אכתי לא כליא שלחה עד דאתיא ליד צעליס: אצל לאחר ימי שאילתה
פטור. ואפילו צביתו של שולח מתה משכלו הימים אינו שולח עליה: וקולן שאמרו וכו'. טעמא דגלי דעמיה שאינו חפץ להיות עוד שומר עליה:
הא

סו א מ"י פ"ד מהלכות
שפירות הלכה ז סג
עשין פט טו"ע ח"מ סי'
שא סעף ז:
סח ב מ"י שם הלכה ו
סג שם טו"ע
ח"מ סי' שא סעף א:
סג ג מ"י שם הלכה ז
סג שם טו"ע
ח"מ סי' שא סעף ז:
ע ד מ"י שם הלכה ו סג
שם טו"ע ח"מ סי'
שא סעף א:
עא ה ו מ"י שם פ"י
הלכה ג סג עשין
פח טו"ע ח"מ סי' שו
סעף א:
עב ז מ"י שם הלכה ג
סג שם טו"ע ח"מ
סי' שא סעף ז:
עג ח מ"י שם פ"ב הלכה
ח טו"ע ח"מ סי'
רלא סעף צ:
עד ט מ"י שם פ"י הלכה
א סג עשין פט
טו"ע ח"מ סי' עב סעף
ג:
עה י מ"י פ"ג מהלכות
מלוה וזה הלכה ח
סג עשין ז טו"ע ח"מ
סי' עב סעף א:
עו כ מ"י פ"א מהלכות
שפירות הלכה ג סג
עשין פט טו"ע ח"מ סי'
ז טעף א:
עז ל מ"י פ"ג מהלכות
שאלה ופקדון הלכה א
סג עשין צ טו"ע ח"מ
סי' שם סעף א:
עח מו מ"י שם הלכה ג
עז טו"ע ח"מ סי' ח
וכן אלפס פ"ח דב"מ דף
קכז: